

C

COMERÇ

EL
CALENDARI
DE L'ERMITÀ

1/

**Publicació
veterana**

El Calendari de l'Ermità es publica des de fa 144 anys. Actualment s'edita tant en català com en castellà, des del 2015, quan Norbert Tomàs es va fer càrrec de la publicació fundada pel seu rebesavi.

2/

**Astronomia
i curiositats**

Conté dades astronòmiques, curiositats diverses, santoral, efemèrides, receptes de cuina, informació sobre plantes remeieres, mercats, collites, fires i festes majors i una crònica anual.

3/

**Informació sobre
centenaris**

La publicació informa sobre els principals centenaris que se celebraran durant el 2019, com ara els de Joan Brossa, Teresa Pàmies, Nat King Cole, Evita Perón o Primo Levi.

Publicacions tradicionals catalanes

Torna el Calendari de l'Ermità, un clàssic

Un repàs històric a les anècdotes i curiositats d'aquesta obra

Dolors Font

Un dels primers judicis celebrats a Catalunya per temes relacionats amb els drets d'autor va ser contra un editor que va copiar el Calendari de l'Ermità. Tots dos almanacs, tant l'original com la còpia, asseguraven als seus lectors que el seu era el bo. Aquesta és una de les anècdotes que explica Norbert Tomàs Bilbeny, actual editor de la publicació que el seu rebesavi va fundar durant la segona meitat del segle XIX.

Antoni M. Morera Colom era un agrimensor "reciclat" en editor. L'any 1856 va publicar el "Calendario Histórico Universal y Perpetuo". A partir de 1875 va començar a treure el Calendari de l'Ermità (per a 1876). De fet, era el "Calendario del Ermitaño de los Pirineos", que era el títol original en castellà.

Norbert Tomàs explica que el seu rebesavi "era un home de cultura afrancesada i tenia coneixements d'astronomia però també era una persona d'idees una mica retrògrades que criticava Copèrnic". Això no va impedir l'èxit del calendari, que des d'aleshores s'ha continuat publicant de manera ininterrompuda. No va desaparèixer ni tan sols durant els anys de la Guerra Civil.

Algunes coses sí que han variat, és clar. Per exemple, a partir de 1920 va incorporar un nou apartat, la Crònica Anual. I durant la República va canviar la portada —que és un gravat d'un frare— i va camuflar les referències religioses a l'interior. I avui en dia es publica tant en català com en castellà. A més, "ara està de moda entre el públic urbà", segons constata Norbert Tomàs. Originàriament, aquesta mena d'almanacs interes-

ELS CÀLCULS S'HAN DE MODIFICAR PERQUÈ A CATALUNYA EL SOL SURT 23 MINUTS ABANS QUE A MADRID

DURANT LA REPÚBLICA EL CALENDARI DE L'ERMITÀ VA CAMUFLAR LES REFERÈNCIES RELIGIOSES

UN DELS PRIMERS JUDICIS DE DRETS D'AUTOR FOU CONTRA UN FALSIFICADOR DE L'ALMANAC

ELS TRADICIONALS CALENDARIS DE PAGÈS ACTUALMENT ESTAN DE MODA ENTRE EL PÚBLIC URBÀ

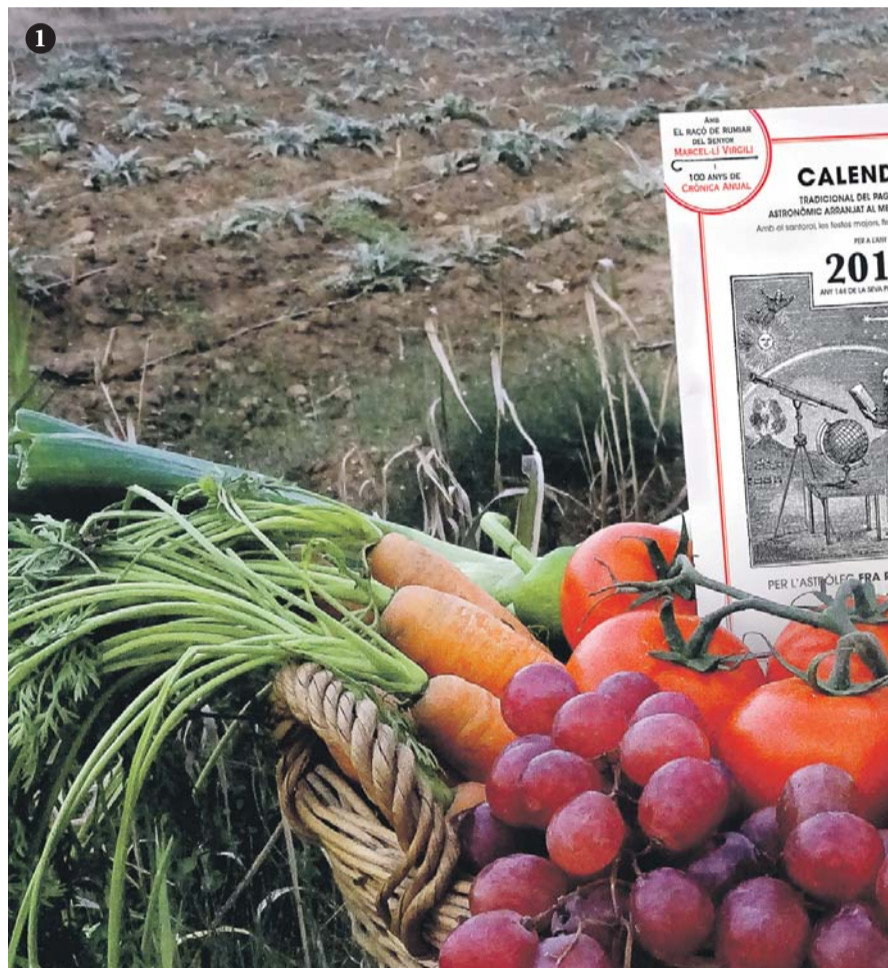
saven sobretot els pagesos i és per aquest motiu que són plens de dades sobre collites, plantes, fires agrícoles i mercats.

El Calendari de l'Ermità va aparèixer per primera vegada en un moment en que proliferaven aquestes publicacions. "El període més important d'edició de calendaris es produeix a partir de 1836", explica Norbert Tomàs. Hi havia precedents com el Lluinari de Gerónimo Cortés, publicat a Valladolid l'any 1768, que oferia dades "vàlides fins al 1778" i que feia constar que la Inquisició l'havia aprovat o el "Almanak del doctor Judas Tadeo" de 1791, imprès a Barcelona "amb llicència reial i eclesiàstica", que publicava "els dies en què es podien treure les ànimes del Purgatori". Altres precedents foren el "Calendario para el Principado de Cataluña" imprès a Madrid el 1802 i el "Calendario filosófico, moral, instructivo y religioso" del mestre i psicòleg Miguel Dubá de 1845.

Canya i cordill

El "Calendari del Pagès" va sortir per primera vegada el 1856 i va durar fins fa deu anys. El "Calendari dels Pagesos", que era un altre de diferent, va aparèixer l'any 1861. Durant un temps "el meu pare va compaginar l'edició del calendari dels Pagesos i el de l'Ermità", explica Norbert Tomàs. L'editor també comenta altres curiositats com que els almanacs, calendaris i auques eren "publicacions molt senzilles, conegudes com a literatura de canya i cordill". El més sorprenent és que al segle XIX la majoria de gent encara era analfabeta però els almanacs, tot i estar plens de lletra, eren un gran negoci perquè "es venien moltíssim".

Norbert Tomàs va fundar Edicions Morera per tal de continuar amb la tradició familiar. Declara

**El frare que mai va existir**

El Calendari de l'Ermità està elaborat per l'astròleg Fra Ramon dels Pirineus... O no. En realitat, aquest nom era un pseudònim d'Antoni M. Morera, el primer editor de la publicació. Sembla ser que aquesta pràctica en aquella època era molt habitual. Les dades astronòmiques que hi figuren, tanmateix, no són pas inventades sinó rigorosament científiques. Procedeixen de l'observatori de l'Armada de San Fernando, a Cadis, creat l'any 1753. L'actual editor del calendari, Norbert Tomàs, recalca que, un cop obtingudes les dades oficials, cal modificar els càlculs lleugerament ja que es refereixen a Madrid i resulta que a Catalunya el sol surt 23 minuts abans que a la capital de l'estat.

